Anul II — Arad, Sâmbătă 28 Februarie (12 Martie) 1898 — **Nr. 40**

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM) 1

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria: pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2·50; pe 1 lună fl 1.
N-rii de Dumineca pe an fl. 2.—
Pentru România și străinătate: pe an 40 franci.
Manuscripte nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR AULICH (ADAM) 1

INSERȚIUNILE:
de 1 șir garmond: prima-dată 7 cr.; a doaua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât **abonamentele** cât și **inserțiunile** sânt a se plăti **înainte**.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

Anul II. — Numěr de Dumineca — **Nr. 9.**

Oficeri români la Brașov.

Brașov, 10 Martie.

(g.) Cu dragoste frățească salutăm în țara noastră pe vitejii oficeri ai armatei regale românești și le urăm un călduros „bine-ați venit".

Suntem conștii de avantajele amicițiilor între popoare și ne pare bine, când vedem înmulțindu-se numěrul prietenilor, cari pentru casul de nevoie făgăduesc spriginul lor patriei noastre iubite și scumpe. Și mai ales nouě Românilor din imperiul habsburgic ne pare bine, că situațiunea politică a Europei a produs necesitatea unei sincere apropieri între puternicul nostru stat și între înfloritorul Regat român.

Ne pare bine. Pentru-că în casul acesta noi Românii imperiului habsburgic avem să dăm mâna cu frații nostri de sânge, pe cari 'i-am iubì și ar trebui să-'i iubim, chiar de-ar fi *statul lor* dușman *statului nostru*, că sângele apă nu se face, frate cu frate se iubește și Român cu Român nu se urește. De-ar fi altfel, lucru nefiresc ar fi.

Ne pare dar' bine și inima noastră se încălzește de bucurie, când vedem fâlfâind pe ulițile Brașovului tricolorul național al României, că ale lui colori sunt dragi sufletului nostru și scumpe.

Ce frumoasă sěrbătoare este aceasta! Căpitanii oștirii românești vin cu iubirea prietenilor în inima lor la noi și căpitanii oștirilor noastre îi îmbrățișează și îi sărută, pe ziduri înalță steaguri românești și în coamele cailor împletesc tricolorul român și prefectul județului, căruia la noi îi zice *„fișpan"* iese întru întimpinarea *Românilor* la gară și îi bineventează în limba fraților nostri francezi, eară puternicul Bànffy din Budapesta poruncă a trimis ca Românii să fie ospětați cu demnitate și cu splendoare. Ce frumoasă sěrbătoare este aceasta!

Și nouě ne pare bine, dar' totuși — durerea ne 'ncearca!

Ulițile Brașovului sunt împodobite cu steaguri românești și Românii — jălesc. Soldați români venit-au pe „omenie" la noi și puternicii zilei îi primesc cu brațele deschise, „fișpanul" Ungurilor salută pe Români și Românii — jălesc. Auzim „buze străine" rostind dulcele graiu al maicelor noastre, plebea strigă „trăiască" pe românește și sara la concert locotenentul de „husari" cântă doina românească și Românii — jălesc!

Statele se bucură și benchetuesc, — dar' *Românii* sufer și jălesc. Că acum se arborează steaguri române pe cetățile noastre, dar' când noi cu drag aninăm la pieptul nostru dulcele tricolor, rěsar gendarmii ca din vězduh și în temnițe ne tîrăsc. Că acum slujbașii „împěratului" nostru sărută pe frații nostri Români, dar' când noi cu dragoste și cu credință ne-am apropiat de „Regele-Impěrat", Ungurii dinprejurul Burgului ni-'l-au închis și earăși în temniți ne-au tîrît, pentru-că am voit să dăm numai fața cu al nostru Vodă iubit. Că acum „fișpanul" cu drag privește la „hora" românească și „husarii" cântă doinele românești, — dar' pe sate ficiorii nostri sunt închiși și bătuți și globiți pentru „hai să dăm mână cu mână cei cu inimă română". Și pentru aceea *statele* se bucură și benchetuesc, — dar' Românii sufer și jălesc.

Cetățenii țerilor de sub coroana sfântului Stefan salută cu bucurie în mijlocul lor pe oficeri statului Român. Dar' *Românii* din Ungaria și din Ardeal nu salută pe frații lor Români din România-Liberă, pentru că asta în patria lor nu le este permis. Nu ne este permis nouě a vedè Români în voi, iubiți căpitani ai oștirei românești și nu ne este nouě permis a ne bucura de ființa voastră „românească" pentru-că asta e tradare de patrie; la noi în Țeara — Ungurească „Român" se tâlcuește „trădator". Și nu ați venit voi ca „Români" la noi, ca dimpreună cu noi să vě veseliți că nu este sufletul nostru vesel acum, ci lacrimi curg pe genele noastre, nu de bucurie, ci de durere și amar.

Știm și mărturisim, că Vodă al vostru și al nostru Domn sunt împrieteniți și se iubesc, știm că Țara Voastră s'a legat cu stăpânitorii împěrăției noastre, ca tovarěși să fim la bine și la rěu, dar' inimile noastre cernite sunt de durere, că amărăciunea poporului nostru întunecă mințile noastre și singura mângăere ce o avem este: când Vě vedem pe la noi, ne întărim pentru luptă și în nădejdea că în curênd trebue să se ușureze și starea noastră.

Ați venit la noi, ca martori să fiți, că săbiile și puștile și tunurile voastre sunt ajutor la ale noastre, dar' prea bine știți voi, că sabia taie trupul, dar' duhul e nemuritor și legăturile inimilor sunt mai tari decât moartea. Grijească împěrații de inimile popoarelor și vor avea tăria împotriva dușmanilor.

Eară durerea noastră să nu turbure veselia voastră. Bucurați-vě de bucuria aliaților găzduitori, dar' întorcêndu-vě la casele voastre, spuneți celor de acasă, că frații lor din văile Ardealului și din pustele unguresți, că frații lor Români din matca străbună, nu sunt fericiți!

---

15 Martie — 11 Aprilie. *In jurul acestor date se învârte azi întreaga politică ungurească. E vorba anume: care din aceste două zile să fie prăznuite? Cea dintâiu e mai mult ziua lui Kossuth: isbucnirea revoluțiunei 1848, — ear' ceastalaltă ziua în care Ferdinand Impěratul a dat constituțiunea dela 1848.*

Patrioții mai înfocați vor serba și pe cea dintâiu. In lege însă numai ziua de 11 Aprilie se trece ca zi de sěrbătoare. Dieta va suprenia atunci M. Sale o adresă de omagiu.

Ear' pentru serbătorirea cesteilalte — 15 Martie — Ungurii se pregătesc în toată țeara, dar' mai ales aici, în Arad, unde se va încununa statua celor 13 generali împușcați și spânzurați la 6 Octomvrie 1849..

ÎNTÂIUL...

Pe mâne primul nostru redactor domnul Russu Șirianu, precum și editorul ziarului nostru, dl Aurel Popovici-Barcianu, sunt citați la judele de instrucție din loc.

E vorba de proces de presă, întâiul ce ni-se face dela întemeierea ziarului nostru.

In „Țeară"!

Din mai multe părți suntem rugați să dăm lămuriri țăranilor români cari vor **să meargă 'n țară,** *cum se zice.*

Respunsul nostru este următorul: **cine numai poate, să stea acasă,** *în patria unde s'a născut, unde cunoaște vieața și nu este silit să lupte cu atâtea nevoi ca într'o țeară care nefiindu-i cunoscută, streină îi este chiar dacă-i* **Țeară Românească.**

Indeosebi să nu creadă nimeni, că mergând în România, ți se dă îndată pământ cât vrea ori cât poate să cum- [illegible] Pământ se dă [illegible] de toate celor din țeară și numai unde nu s'ar găsi țerani d'acolo, pot să [illegible], și a ai nostri. ***Să cumpere chiar ai nostri nu pot nainte d'a se fi așezat în regulă acolo și numai după ce sunt recunoscuți*** *cetățeni ai statului român, ceea ce e legat cu multă cheltuială și alergătură.*

Chiar după ce a reușit să se așeze undeva, sunt alte greutăți de înlăturat. Ai nostri d'aici nu cunosc pămêntul, nu felul de muncă d'acolo și câte toate alte lucruri, cari îl pot duce la desnădăjduire.

Da, să se ducă în țeară cei cari sunt singuri, tineri și au brațe puternice. Vor găsi de lucru, și e mai bine, la tot casul, să fie muncitori la un Român, unde și munca e mai bine resplătită, de cât la streinii (Nemți ori magnați unguri) d'aici.

Dar pe economii cari au și aici pămênt, casă și vite, îi sfătuim să stea acasă și mult puținul cât îl au, să nu-l lase și să nu-l risipească pentru ceea ce cred că ar câștiga în țeară. Noi știm că multora li s'a întâmplat tocmai din potrivă: în loc de a se îmbogăți prin România ori Bulgaria — căci așa mersese vestea că în țerile acestea s'ar da pămênt fiecărui cât vrea — a ajuns cu familie cu tot pe drumuri.

Am cunoscut și cunoaștem chiar Români de aici, cari au fost, dar s'au întors din România și încă amărîți, ca vai de ei.

Ințelegem să se ducă meșteșugarii ori comercianți. Și aceia însă numai ca să vadă și să învețe ce-i p'acolo. Teren de muncă au și aceștia ș'aici acasă, unde satele noastre mari și frumoase, de cari în România puține se găsesc, sunt pline cu meșteșugari și negustori străini... Să-i scoatem pe acestia întâiu dintre noi, și numai după aceea — dacă ne-am fi prea înmulțit — să ne gândim a merge în țeară.

Acesta-i respunsul nostru la întrebările ce ni s'au pus.

Contele Thun.

— Voci de presă —

Noul ministru președinte austriac este descris de ziare ca un om foarte energic. Eată câteva voci de presă din incidentul retragerii baronului *Gautsch* și venirea la guvern a contelui *Thun*

„Neues-Wiener Tagblatt" nu se miră de retragerea lui Gautsch, doar guvernul lui a fost din capul locului considerat ca provisor, numai aceea îl surprinde că ce repede a decurs crisa și fără zguduiri. Causa căderii „N. W. T." o vede în faptul, că *partidele majorității n'au voit nici să știe despre nouile ordinațiuni de limbă.* Despre posiția contelui Thun nu se poate spune nimic sigur, programul lui nefiind cunoscut, — atât e sigur numai, zice N. W. T." că *contele e un bărbat de stat de o energie rară!*

„Neue Freie Presse" e și ea de părere că ținuta majorităților parlamentului e causa principală a căderii lui Gautsch.

„Reichswehr" amintește cu cuvinte de laudă despre guvernul retras și *privește cu multe speranțe* înaintea activității noului guvern Thun.

„**Pester Lloyd**" arată că contele Thun e *federalist feudal* pe care însă nici Nemții nici Cehii nu-l au la inimă deplin. Atâta însă e sigur spune „P. L.", *că el își va executa planul seu* dacă e necesitate, ***chiar și contra voinței partidelor parlamentare și a naționalităților!***

„Neues Pester Journal" crede a ști sigur că programul contelui Thun este în deplină *consonanță cu ordinațiunile noue de limbă.*

*

Asupra *posiției* noului guvern, și a *rolului* ce îl așteaptă, unele ziare pretind a ști, că el este un pas înainte spre — *absolutism.*

Lucrurile au fost puse la cale așa, ca noul guvern să se poată presinta înaintea partidelor neangajat, și mai ales neamestecat în causa regulării *chestiei de limbă.* De aceea, deși Vinerea trecută era fapt hotarît retragerea guvernului lui Gautsch, totuși Sâmbăta trecută foaia oficioasă a publicat încă noua ordinațiune de limbă și convocătorul Reichsrathului, ca ultime fapte pentru cari rěspunderea să cadă asupra lui Gautsch care deja în noaptea urmětoare 'și-a dat demisia!

Astfel Thun se presintă dietei și partidelor neamestecat în afacere. El va cere spriginul partidelor, și care partidă îl va sprigini, primește un portofoliu ministerial pentru un representant al seu.

Dacă însă, precum e temere, nu va putea ajunge la o majoritate puternică și statornică, căci Nemții nu o să se grupeze în jurul contelui ceh, și dacă el nu va reuși să readucă Reichsrathul în stare de acțiune și să reguleze chestia pactului, atunci — chemarea lui Thun va fi: *a guverna Austria fără parlament*, ceea-ce e egal cu întroducerea **absolutismului.**

*

Ziarele unguresți sunt toate îngrijate. Li-e teamă că venind un guvern ca să facă dreptate popoarelor din Austria, naționalitățile din Ungaria vor cere și ele mai cu stăruință dreptatea ce li-se cuvine.

Orașele Ungariei.

— Averea lor și aruncul comunal. —

Un slujbaș al orașului Seghedin, s'a pus și a adunat toate datele ce privesc *averea* și *aruncul* în orașele mai însemnate din țară, anume orașele libere regești și orașele cu magistrate.

Datele sunt culese despre cum se aflau aceste orașe, în anul „millenar" 1896.

Eată, în cifră rotundă, **averea** pe care o au orașele care pe noi Românii ne interesează mai ales, fiind ele printre noi.

Aradul are avere 3 ½ milioane, Budapesta 102 ½ milioane, Dobriținul 17 mil., Fiume 2 mil., Kecskemét-ul 3 mil., Clujul 5 mil., Mureș-Oșorheiul 1 ½ mil., Oradea 6 mil., Panciova 2 ½ mil., Sehgedinul 19 mil.. Timișoara 7 mil., Vêrșețul 3 ½ mil. Acestea, mai „bogate" în averi (dar' precum se va vedea, și în— *dări*) sunt „orașe libere regești."

Locuind însă în ele, ai să plătești urmëtoarele *percente după darea directă* adecă **arunc orășenesc**.

In *Arad 46* % (46 cr. după floren), în Pesta 25, în Dobrițin este făcut *fond orășenesc anume pentru acoperirea cheltuielilor ce alte orașe le acopër din arunc*, — în Fiume, *Cluj 64* %, în Murăș-Oșorheiu 23, în Orade 30, *Panciova 83* %!, în Șopron *69*, în Satmar *80* %, Seghedin 50, Timișoara 30, Vêrșeț 61 %. — Așadar cam scump plătită plăcerea de-a trăi în aceste orașe „libere regești"!

Intre orașele cu magistrat, care se privesc și pe noi, au **avere**:

[illegible] fl., Bistrița 1 milion fl., Brașovul 6½ milioane fl., Cic-Sereda 3[illegible] fl., Deeșul 600,000 fl., Deva 192000 fl., Biserica-alba 1 milion și 200,000 fl., Vințul-de-sus, 91000 fl., Giula 600,000 fl., Alba-Julia 325,000 fl., Hațegul 412,000 fl., Caransebeșul 141,000 fl., Lugojul 1 milion fl., Mediașul 434,000 fl., Miskolcz 2 mil., Muncaciul 1 mil., Baia-Mare 2 mil., Aiudul 800,000 fl., Careii-mari 373000 fl., Sibiiul 2½ milioane fl, Sighișoara 507 000 fl., S.-St.-Georgiu, 600,000 fl., Gherla 1 milion și 400,000 fl., Reghinul 787000 fl. Sebeșul-săsesc 513,000 fl., Orăștia 1½ milion fl., Udorheiul-sëcuesc 1 ½ milion, Sân-Georgiul 484,000 fl. Șimleul Silvaniei 525.000 fl., Solnocul 951,000., Turda 1 milion, Hunedoara 80,000 fl., Ocna Sibiului 236,000 fl., Zelau 2 milioane. In fruntea acestor astfel stă Brașovul cu ale sale 6 milioane și jumătate.

Eată însă cât **arunc orășenesc** se plătește în ele:

In Abrud 12 %, Brașov 39, Deeș 49, Deva 29, Giula 52, Alba-Iulia 10 Caransebeș 83, Lugoj 34, Mediaș 30, Careii mari 65, Sighișoara 30, Reghin 20. Sebeșul săs. 6., Hunedoara 28, etc.

Cel mare arunc îl plătește locuitorii în *Zala-Egerszeg*, unde aruncul e 86 % adecă aproape cât și darea către stat! Apoi *Panciova* cu 83, *Caransebeșul* cu 83 %, Gyöngyös cu 84 % etc.

Nu este anume arunc comunal în urmëtoarele orașe din țară: Dobriținul, Bistrița, Breznobania, Băsărmeag, Cic-Sereda, Dobsina, Eger, Elisabetstat, Felsö-bànya, Vințul de sus, Gölnicbànya, Hațeg, Igló, Iolsva, Kezdi-Vàsàrhely, Kolozs, Körmöczbànya, Korpona, Leibicz, Baia-mare, Aiud, N. Röcze, Sibiu, Poprad, Rust, Sepși-St-Georgiu, Somorja, Gherla, Orëștia, Odorhciu, Sepes-olaszi, Szepes-Vàralja Șimleul Silvaniei, Vinga, Ocna Sibiului și Zolyom.

1848.

Ne mai despart abea câteva zile, și se împlinesc 50 ani de când a isbucnit revoluția maghiară.

Vom da, începând cu acest numër, însemnări despre fiecare zi a anului 1848, ca cetitorii să vadă cum s'a pornit și cum s'a urmat revoluția, apoi partea ce Românii au luat la marile lupte, precum și alte întâmplări, cari nainte cu jumătate veac au sguduit Europa întreagă.

In Ungaria.

10 Martie, Pojon. Cele două Diete sunt ca sguduite de vorbirea revoluționară alui Kossuth, în onoarea căruia tinerimea a hotărît să dea o retragere cu torțe și musică.

Pesta. Cercul opozițional, condus de Vahott, Petöfy, Jókai, Vörösmarty, a dat un banchet. Discursurile rostite însă nu s'au publicat din causa censurei.

La Viena.

Orașul întreg e în mare fierbere. Intâiul sfetnic al Impëratului, prințul *Metternich* toată ziua stă la Burg și ține sfat cu Impëratul și cu toți archiducii. Toți sunt foarte îngrijați de cele ce se petrec.

„*Wiener Zeitung*" publică o relațiune oficială, în care se spune că dacă cineva fie din împărăție, fie din afară, ar voi să tulbure pacea, M. Sa cu toate mijloacele ce-'i stau la îndemână, va ști să susțină ordinea.

In Germania.

Regele din *Berlin* primește din toate părțile scrisori, în cari e amenințat cu mourte dacă nu va face după-cum cere poporul.

La regele Saxoniei *(Drezda)* s'a presintat o deputațiune. Regele n'a vroit să stea de vorbă cu deputații, cari au plecat apoi foarte năcăjiți.

Revistă externă

—

Țarul — scrie!

Se telegrafează lui „**Lokal Anzeiger**" din Berlin urmëtoarele, cu data de *5 Martie*:

Comandantul marinei rusești în apele mediteranei. Scridlov, a predat azi Regelui George *scrisoarea autografă a Țarului Nicolae II*, prin care Țarul își arată nădejdea că toate puterile vor sprigini candidartura prințului George la postul de guvernor al Cretei.

După audiență de o oară la Regele, pe admiral l'a primit Regina, căreia încă 'i-a predat-o scrisoare autografă a Țarului!

*

Impëratul German și Bismark.

Decând cu retragerea cancelarului de fer, Impëratul Wilhelm s'a purtat foarte reservat cu Bismark — și cei din jurul lui. In deosebi pe contele Bismark, fiiul „omului de fer", decând s'a despărțit de oficiul de externe, l'a încunjurat foarte mult. Cu un an nainte de asta, la ospățul fiicei generalului Wedel, împëratul a șters de pe lista invitaților, pe contele Bismark—fiiul!

De aceea nu puțină mirare a produs zilele acestea în cercurile politice și aristrocației din Berlin faptul, că pe ziua de 5 Martie Impëratul Wilhelm a poftit la prânz la curte, pe contele Bismark.

Duelul mortal din Roma.

Un ziarist italian a întrebat pe medicul lui Cavalotti despre duelul cărui a căzut jertfă marele Italian.

Doctorul a spus urmëtoarele lucruri de însemnătate:

— După-cum ști, lui *Cavalotti* 'i-a intrat sabia prin gură. Am vëzut bine că nu era cu gura deschisă, și aceia cari susțin lucrul acesta, sunt în rătăcire. A fost altă pricină. Mortului îi lipsiau trei dinți dinnainte și sabia a pătruns prin locul știrb. Dacă ar fi avut acesti dinți, Cavallotti prin atingerea săbiei, presupunând că 'și ar fi strîns dinții bine, s'ar fi dat înapoi și sabia n'ar fi putut pătrunde în gură.

Pe *Cavallotti* 'l-au înmormêntat Joi nainte de ameazi la *Milano*, unde sicriul a fost adus dela *Roma*. Insuși primarul a condus înmormêntarea strălucită, la care au luat parte cam la 200 mii de oameni. Corporațiunile au purtat 200 steaguri ear' cununile abea au încăput pe 20 de carë.

*

In ședința de Mercuri a Camerei Române s'a hotărît a se trimite adresă de condolență celei italiene, pentru moartea lui Cavalutti, mare prieten al Românilor.

CASA NAȚIONALĂ.

Se știe, că Duminecă Românii din Arad au hotărît să ridice în Arad o **casă națională**, *unde să se țină toate întrunirile și petrecerile românești. Casa se va face cu bani ce se vor împrumuta dela Românii buni cari nu vor cere dobândă.*

Ei bine, unele din foile unguresti, mai ales cele la cari Jidovii sunt stăpâni, tună și fulgeră împotriva noastră. Ba una zice că guvernul „să ia mësuri că Valachii cară plănuiesc ceva"...

Da, plănuim! Să facem ceea-ce ne poruncește datoria noastră de Români. Și vom face aceasta, ori-ce ar zice și scrie „patrioții" jidano-maghiari!

Din Bucovina.

—

Păreri.

Despre schimbarea de guvern în Austria, „*Patria*" din Cernăuți scrie un articol, în care între altele zice:

„Gravitatea situației constă deci în *pericolul spargerii solidarității* dintre partidele majorității, căci ori-ce combinațiune politică ar urma în locul actualei majorități autonomiste ar însëmna recidivarea vechei boale, de care sufere politica de stat a Austriei, pe când procedarea unitară și solidară a partidelor majorității în direcțiunea stabilită prin proiectul de rëspuns la mesagiu ar forma, dacă și nu nemijlocit, dar, negreșit punctul de cristalisațiune al situațiunei în o direcțiune, care asigură *libera desvoltare a țërilor Austriei și egala îndreptățire a popoarelor.*

„Momentele sunt grave, dar' tocmai de aceea suntem deplin îndreptățiți a ne aștepta că șefii partidelor noastre, deplin conștienți de marea responsabilitate a momentului vor da la o parte toate micile veleități și nu vor perde nici pentru un momet din vedere marile principii, cari ne-au unit.

Din România.

—

O conferință.

Luni la Ateneu societatea „Ileana" ține a patra conferință.

D. I. L. Caragiale, cunoscutul scriitor, va citi trei splendide nuvele ale sale.

Luni deci toate locurile vor fi ocupate la Ateneu și nici unul dintre iubitorii de literatură aleasă nu va lipsi de la aceasta sărbătoare artistică.

*

Prânz diplomatic.

Un prânz diplomatic, urmat de recepțiune, a avut loc, Marți seara, la d. președinte al consiliului și ministru al afacerilor streine.

Comesenii d-lui și doamnei Dim. A. Sturdza au fost: Exc. Sa d. ministru plenipotențiar al Italiei cu marchisa Becaria d'Incisa; Exc. Sa d. ministru plenipotențiar al Belgiei cu contesa de Lalaing; Exc. Sa d. M. Georgevici, ministru plenipotențiar al Serbiei: d. Minciovici, agent diplomatic al Bulgariei; d. general Barozzi, șeful marelui stat-major al armatei; d. C. Nacu, vice-președinte al Camerei, cu domnișoarele; d. colonel Mano, aghiotant al M. S. Regelui, cu d-na; d. deputat și d-na Gr. E Grădișteanu; consulul general al Austriei etc. etc.

Ca în tot-d'a una recepțiunea a fost cât se poate de strălucită. Printre persoanele presente au fost: întreg corpul diplomatic; d. ministru de interne; d. ministru al domeniilor, cu doamna; biurourile Senatului și Camerei; d. prim-președinte al Curței de casație, cu d-na și d-șoara; etc. etc.

Serata s'a terminat printr'o producțiune musicală. D-na Zossima a cântat cu mëiestrie o arie de Massenet și o mazurcă de Chopin. Tinërul și deja celebrul compositor Enescu a cântat apoi pe vioară sonata de Kreutzner, de Beethoven, acompaniat fiind la piano de d-na Constanța Cantacuzino. Auditorul a fost entusiasmat. Artistul a mai cântat, cu un foarte mare brio, două bucăți pe vioară; apoi a executat la piano o o simfonie compusă de dînsul, de motive de arii române foarte ingenios desvoltate.

La sfîrșit, d-șoara Nacu a recitat trei monologuri cu o mare finețã de dicțiune.

Prințul italian de Abruzzi.

Călător la polul Nord.

Dacă prințul moștenitor al Italiei se bucură în țara sa de reputațiunea unui bun militar, apoi verii sëi, cei trei fii ai ducelui Amedio (fost rege al Spaniei), ducele de Aosta, contele de Turin și ducele de Abruzzi au și ei un bun renume în Italia. Cel dintêi e un ofițer fruntaș de artilerie și e soldat cu corp și suflet. Contele de Turin a devenit foarte popular de curênd, când a dat prințului francez d'Orleans acea sdravănă lovitură de sabie ca pedeapsă pentru calomniile ce debitase la adresa armatei italiene.

Prințul de Abruzzi în sfârșit era deja cunoscut prin călătoriile sale îndelungate în țëri depărtate, de unde a adus prețioase colecțiuni etnografice cari sunt admirate acum în Collegio Romano. Nemulțumit cu atâta, ducele de Abruzzi vrea acum să întreprindă o călătorie la polul Nord, după metodul lui Nansen.

Cheltuelile acestei călătorii, în sumă de 500.000 de fr., vor fi suportate parte de regele Italiei, parte de însuși ducele. Se vor lua în călătorie mai mulți câni, mai multe sănii și mai muți eschimoși de câți a luat Nansen.

Prințul speră că, de nu va ajunge la polul Nord, va înainta însă mai departe ca toți exploratorii de până acum.

Italienii zic deja prințului Luigi il dotto; de va izbuti în explorația sa, dânșii îi vor da de sigur și titlul de l'audace.

Prințul e azi în vêrstă de 25 de ani.

*

Tina di Lorenzo.

M. S. Regina a asistat și Luni, la representația dată de d-șoara Tina di Lorenzo.

Maestatria cu care celebra și frumoasa artista a interpretat rolul Clarei din drama lui George Ohnet; „Maître de forges", a smuls necontenite și furtunoase aplause.

Publicul a rechemat-o de mai multe ori pe scenă, făcându-i adevërate ovațiuni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Igiena ţeranului român

IV. Despre hrănire.

1.

Un proverb nemţesc zice, că omul este aceea-ce mănâncă, adecă, trupul sĕu se compune din substanţele, cu care se hrăneşte. Din hrană se formează corpul copilului şi tot din hrană se susţine viaţa noastră a tuturora; ea este pentru maşina corpului nostru aceea, ce este pentru o maşină de calcat sau de măcinat focul, care arde în cazan. Deosebirea este numai, că încălzirea şi punerea în mişcare a unei maşini se face foarte simplu, printr'un foc de paie, lemne sau cărbuni, precând hrănirea omului este atât de complicată şi greu de înţeles, încât învĕţaţii au trebuit sĕ muncească veacuri întregi până-ce au putut străbate în adâncimea acestor taine ale naturei.

Nu ne vom ocupa prin urmare cu aceste lucruri, greu de priceput, ci vom căuta sĕ arătăm numai foloasele practice, care resultă din cercetările învĕţaţilor şi în special le vom aplica la viaţa ţĕranului român, atât de bogată în obiceiuri strămoşeşti. Ştim foarte bine, că aici sunt cele mai mari greutăţi de învins, — pentru-că putinţa de a se hrani bine, atĕrnă şi dela puterea băneasca a fie-cărui om. De aceea căutând, sĕ arătăm care sunt mâncările cele mai bune şi mai hrănitoare, care este combinarea lor cea mai recomandabilă, vom arăta totodată care sunt şi cele mai eftine. Pentru-că în adevĕr, în viaţa ţĕranului hrănirea sa şi a familiei sale formează cea mai însĕmnată rubrică de cheltueli. Şi cum astăzi lupta pentru traiu este grea şi mare, toate lucrurile scumpe, ear câştigurile mici şi anevoioase, e destul o mică greşală în chivernisire, pentru-ca ţĕranul sĕ lunece pe cealaltă pantă primejdioasă, care sĕ-'l ducă la ruina economică şi copii sĕi sĕ remână în uşile străinilor.

Vedeţi deci, iubiţi cetitori, cât de mari şi însĕmnate sunt lucrurile, ce le vom trata în aceste rênduri! Fiţi cu luare aminte, însĕmnaţi-vĕ învĕţăturile cuprinse într'ênsele, — dacă voiţi sĕ fiţi sănătoşi, tari şi destoinici la muncă, ear gospodăria voastră sĕ înflorească şi sĕ meargă bine!

Se înţelege de sine, că în acest capitol vom vorbi numai despre hrănirea celor sănătoşi; hrănirea bolnavului trebue sĕ o hotărască medicul, deosebit pentru fie-care caz de boală.

Hrana noastră se compune din mâncare şi beutură. Mâncările sunt şi ele o composiţie din mai multe substanţe, între care, pentru a putea fi înţeles, trebue sĕ amintim: albumina, grăsimea şi idraţii de cărbune (după cum le numeşte ştiinţa). — Albumina se găseşte în carne, ouĕ, brânză, în unele legume, precum sunt: fasolea, lintea, mazerea, în făină şi mălaiu; ear idraţii de cărbuni în toate făinişurile, în cartofi, precum şi în fasole, mazere, linte.

Din albumină se compune partea cea mai mare a corpului nostru: musculatura sau carnea; dar ea este de lipsă nu numai copiilor, ci şi oamenilor mari, pentru-că corpul nostru se regenerează fără întrerupere, adecă o parte din el se mistueşte în flacăra vieţii şi golul produs se umple prin albumina mâncărei.

Grăsimea este de lipsă corpului pentru a-'l acoperi cu o pătură de unsoare, care sĕ-'l apere contra frigului, sĕ-'i dea forme mai rotunde, — dar mai ales pe socoteala ei şi a idraţilor de cărbune se produce respiraţiunea şi căldura necesară vieţei.

Invĕţaţii au aflat, că fie-care om are lipsă de anumite cantităţi din aceste trei substanţe, pentru-ca maşinăria organismului sĕu sĕ poată merge în regulă; prin urmare, cea mai înţeleaptă hrănire va fi aceea, care sĕ va face după acele învĕţături. Sĕ nu creadă însă cine-va, că fie care om trebue sĕ aibă la mâncare cântarul lângă dĕnsul şi tot ce mănâncă sĕ cântărească; — nu! Natura omului este foarte elastică, ea se obicinueşte lesne şi cu binele şi cu rĕul; astfel şi la hrănire este destul, ca sĕ mâncăm substanţele de lipsă în cantităţi aproape de cele trebuincioase, pentru-ca corpul nostru sĕ se simţească bine.

In ce chip trebue făcut aceasta, vom arăta întrun articol următor.

Dr. M.

Din Munţii apuseni

Perchiziţie!

Un călător tainic. — Gendarmii caută sĕ descopere... „rovoluţie". Şicane ungureşti.

Bucium-Poeni.

In celea urmĕtoare voesc a da publicităţii un cas încâtva analog cu acela, ce am cetit că s'au succedat şi în alte părţi, şi anume:

Duminecă în 1/13 Faur seara a sosit la subscrisul un individ îmbrăcat în vestminte simple cu o scrisoare dela un amic al meu învĕţător în comuna vecină Mogoş, în care îmi scrie că numitului individ, care călătoreşte prin părţile acestea, sĕ-'i dau cuartir peste noapte. Contorm acelei recomandări, l'am primit la mine peste noapte provĕzându-l totdeodată şi cu de ale mâncării; ear' în ziua urmĕtoare, adecă Luni, spunându-mi că este un om lipsit de mijloace, l'am recomandat altui amic dintr'o comună, pe unde avea sĕ treacă şi cu aceasta s'a depărtat dela mine, urmându-'şi calea către Abrud.

Ne mai cugetând că ce urmări pot sĕ fie, — când e Marţi pe la 11 oare noaptea mĕ pomenesc că cine-va bate la uşă şi vĕd că intră în casă *judele cercual însoţit de 3 gendarmi şi* îm spun că în cutare noapte a durmit la mine un om, pe care l'au prins şi acela a spus că ar fi lăsat la mine nişte foi aşezate într'o covertă — sĕ le predau numai decât. Eu le-am zis că da! a fost la mine un anumit om, dar' acela nu mi-a dat nici o foaie, afară de o scrisoare dela un coleg al meu, în care m'a rugat sĕ'l încuartirez. Atunci judele mĕ provoacă sĕ'i predau nimita scrisoare, într'aceia încep se-'mi caute prin cărţi care abea într'un târziu au aflat'o scrisoarea. Judele vĕzând că nu şi-a ajuns scopul, s'a dus cam nemulţămit.

Dar' cu acestea nu s'a terminat afacerea căci Luni în 9/21 l. c. am fost din nou citat *înaintea judelui învestigător dela Judecătoria cercuală din Abrud*, unde dinpreună cu alte persoane, pe unde a fost mers acest individ, ni s'au făcut interogator asupra acelui om.

Ce va mai fi, voiu însciinţa.

Cu toată stima

George Lupu învĕţător.

Sava Brancovici

Metropolitul Ardealului

1656—1680.

I.

Boroş-Ineul.

In partea nord-ostică a comitatului Arad, pe ţermurii *Crişului-alb*, se află aşezată comuna *Boroş-Ineu* cu 5000 locuitori, între cari peste o miie sunt Maghiari şi Ovrei, ceialalţi, majoritatea covîrşitoare, sunt Români bine făcuţi şi voinici ca toţi luncanii Aradului.

Boroş-Ineul pe cât apare de mic şi neînsemnat în timpul de astăzi, pe atât de mare însemnătate şi important rol a avut el în istoria veacurilor trecute, cu deosebire în veacul al XVI şi al XVII-lea.

Urme despre existenţa lui găsim deja prin veacul al XII-lea. In „Codex diplomaticus" a lui Fejer avem un document din anul 1199 dela regele Emeric despre o *mănăstire* de lângă *Criş*, aproape de dealul *Makra*, astăzi *Mocrea*, pe care regele o ia dela *Lucaciu* şi *Ioan* fiii lui *Beche* şi o restitue lui *Ioan* şi *Iacob*, fiilor lui *Onth*, dela cari cei dintâiu o răpiseră cu nedrept, întrebuinţând venitele ei spre scopurile lor particulare. (1)

Resturi de ruinele acestei mănăstiri se vĕd şi astăzi, în hotarul Boroş-Ineului, pe locul căruia locuitorii români îi zic „Cetăţeaua" în apropiere de moara numită *Bălucana*.

Numele însuşi „bălucana" păstrat în graiul poporului român se pare a fi o reminiştinţă din epoca voivodatelor şi chinezatelor româneşti, a căror căpetenii se numeau *Voivozi* sau *Bani* şi *Chinezi* sau Căpitani. Şi probabil că Lucaciu, de care se aminteşte în documentul din 1199 al regelui Emeric a fost *Ban* al provinciei sau a ţinutului, *Banul Lucaciu*, şi de aci numirea „bălucana" din „Ban-lucana" adeca moara Banului Lucaciu. (2)

(1) Rácz Károly: „A zarándi egyházmegye tör ténete" 1880 pg. 164.

(2) Părerea aceasta e susţinută şi în cartea „Oglinda" tipărită la Buda în 1807 de preotul Nicolau Horga din Solouş, comit. Arad.

Cugetări

Pentru un lucru sau douĕ ce i se prilejesc pe voie, bietul om purcede desfrênat şi începe lucruri peste puterea sa; şi apoi acolo găseşte pieire.

Banii răscolesc în lume imperăţiele şi mari cetăţi surpă, cum zice un cuvênt leşesc: sula de aur zidul pătrunde.

Hie când unde este frică, nu încape dragoste.

Roata lumei nu este aşa cum gândeşte omul, ce în cursul sĕu se întoarce.

Ascuns judeţul lui Damnezeu, toate gândurile omeneşti le strămută.

Miron Costin

Ungurii sunt oameni iscoditori şi necredincioşi, vicleni, prieteşugul nu îl ţin la loc de nevoe.

Simon Dascălul

*

Mai bine vorbe multe de cât suliţe frânte.

Mai bine oaste de cerbi şi comandirul lor un leu, decât oaste de lei şi comandirul lor un cerb.

Pacea ce vei face, cu mânerul cuţitului s'o pecetlueşti şi cu vêrful lui s'o păzeşti.

Căutătura dulce, laţi de dragoste ne aduce.

Trei lucruri n'au credinţă, nici în cer nici pe pământ: calul, puşca şi muierea, de aceste trei sĕ te fereşti.

Cuvêntul la cel viclean ca undiţa la pescar.

Trei oameni la vedere scârboşi şi urîţi de tot: săracul mândru, bogatul sgârcit şi bĕtrânul desfrânat.

Ori ce s'aude, pururea cu îndoială până nu se dă pe faţă.

Doine.

(Din Bănat.)

Frunzuliţă ş'o lalea,
Amărâtă'i soartea mea,
Şi nu ştie nimenea,
Numai eu şi mândra mea.

Frunză verde din livadă,
Murguţului apă-i da
Şi pe maica-i întreba,
Nu-şi mărită ea fata?

De m'a da, ori nu m'a da
Pe fereastră m-oiu fura,
Şi-oi veni la Dumneta.

Mărită-mĕ mamă, hai,
Că de nu mi mărita
Pe fereastră m'a fura,
La lună ne-o inchina,
Stelele ne-or cununa
Soarele ne-o judeca.

Hai mândră cu mine'n lume
La maica ta nici nu spune,
Ia'ţi hainele pentru pat
Şi sĕ mergem în Bănat,
Că Bănatu'i ţară bună,
Aflăm popi de ne cunună,
Este — un pepă între fagi
Ce cunună pe cei dragi,
Este altul d'ăi uniţi
Şi cunună d'ăi fugiţi.

Cules de *A. Nevrencean*, preparand.

Poesii poporale.

(Din Banat.)

Frunză verde de salcea
Aşa zice mândra mea:
Marţi seara 'nsĕrai în sat,
La badea cel însurat,
Pentru'n pic de sărutat.
Când fu sărutat' mai dulce
Pe un om dracu-'l aduce,
Omul fiind blăstămat,
Mĕ făcu de rîs în sat.

Frunză verde-a mărului
Nu crede 'nsuratului,
Că 'nsuratu-i mare câne
Că vine sara la tine,
Şi te ţine pe genunche
Numai ca sĕ te sărute.

Zis-a mândra către mine
Mĕ mărit te las pe tine,
Că foarte mulţi m'au cerut
Tu nici grijă n'ai avut,
Şi acum bădiţă, bade,
Spune'mi dreptul cum se cade
De ai voe de 'nsurat
Nu'mi ţinea drumul legat,
Că pe mine mulţi mĕ cer,
Dă tine pier...

Poporul român din Ungaria şi Transilvania în veacurile evului de mijloc, avea aproape peste tot locul *teritoriele* sale *naţionale*, unde administraţiunea se afla în mâna elementului român. Aşa era *Ţeara Făgăraşului*; Bănatul Severinului, divisat în opt districte numite *districtus valahicales*: apoi *Ţeara Haţegului* cu un complex de mai multe districte. Asemenea districte găsim în ţinutul *Aradului*, în *Zarand*, în comitatul Bihorului şi în Maramureş, care adeseori în documentele istorice figurează sub nume de *chinezate* sau *voivodate* româneşti (1)

In evul de mijloc găsim mai mulţi voivozi în părţile locuite de Români. Pe valea *Crişului negru* era pe la 1263 un *Voivod Ioan*, cu reşedinţa în Beinş (2). Un alt Voivod era pe la 1326 pe valea *Crişului alb*, în comitatul Zarand, *Voivodul Neagul* cu reşedinţa în Hodiş (3).

Intr'un document din anul 1232 dela regele Andreiu al II-lea se face menţiune de *castrul Aradului*, *castrul Zarandului* şi mai multe comune dependente de castrele acestea. (4) Afară de acestea mai existau în comitatul Aradului şi a Zarandului, încă şi alte castre şi districte româneşti, precum: castrul Vilagoş cu districtele a căror nume s'a păstrat unele până în zilele noastre ca nume de localităţi, precum Cladova, Araniag, Halmagiu, Ribiţa şi ceea de Feyerkeres (Crişul-Alb). (5).

(1) Nic Densuşianu: Românii în epoca militară. „Revoluţia lui Horia" pg.53—54.

(2) „Iwan Waywoda de Belenus, ac Boch et Balk fratres sui". (Eudoxiu Hurmuzaki: „Documente privitoare la istoria Românilor. Vol. I. pg. 304.)

(3) Hudus vocatum populosam in qua Negul Woivoda considet et commoratur" (Eudoxiu Hurmuzaki) id. pg. 598.

(4) „Item prima terre Anascehund a castro Orodiense excepte... Item prima meta terre Zerhet a castro Szarand excepte. [Eud Hurmuzaki, ib. pag. 125]. Aradul s'a numit Orod în timpurile vechi; ear' Szarand este comuna românească de astăzi Zarand în comitatul Aradului, dela care şi-a luat numirea comitatul Zarand, şi căreia poporul de baştină îi zice Sarand, întocmai cum figurează în documentele vechi.

(5) „Castrum... Vilagosvár vocatum cum... districtibus Caladwa, Aramyag, Kapolna, Chwch, Feyerkeres, Halmagh, Ribiche... et valachis castrensibus... in comit. de Zarand et Orodiensi existentibus..." (Fejer, Genus Corvini, 74: an. 1444 N. Densuşanu: Românii în epoca militară: op. cit. pag. 54.

PORTUL ROMÂNESC

Dăm mai sus icoana frumosului port din *Selişte* şi alte comune de pe Margine, cum se zice comunelor din jurul Sibiiului, toate locuite de Români cu inima curagioasă, harnici şi iubitori de neam.

Icoană adevărată însă despre acest port numai aşa ne-am pu'ea face, când am vedea aievea ţerance din acel jur. Fără a mări întru ceva, căci e lucru cunoscut de toţi, portul din Selişte e cel mai frumos. Insăşi M. Sa Regina României şi-a comandat, încă în toamna anului 1884, un costum din Selişte, pe care-l poartă cu multă mândrie.

Ce noroc ar fi pentru noi, dacă prin părţile ungurene ţerănimea noastră s'ar întoarce la portul *adevărat naţional*, şi în deosebi *femeile să nu mai poarte câte 5—6 rochii*, una peste alta, ca unguroicele, cârpe şi alte fleacuri, cari toate sunt luate dela *s'reini*, şi departe de a înfrumuseţa ţerancele noastre, dar le înfoaie, dându-le o înfăţişare de ris între Români, căci nicăiri Româncele nu au port atât de pocit ca tocmai prin părţile arădane. In Munţii Apuseni în cele mai multe locuri, din Bănat şi în întregul Ardeal, portul român s'a păstrat curat. Pela noi însă de pe port abea mai putem deosebi o Româncă de o Unguroaică. Indeosebi îşi lasă portul românesc *cei bogaţi*.

Aceasta e rău. Căci cine se lapădă de portul naţional, cu vremea e gata să se lapede şi de lege şi obiceiurile româneşti.

Să îndemnăm deci toţi ca Românii cu port *neromânesc* să revină la frumosul port românesc admirat şi de streini.

Pânză albă ţesută de Româncă, pachiolul alb de pe cap ca mătasa de subţire, cătrinţa şi şurţul, eată din ce să-'şi facă ţerancele noastre costumul, er nu din câte mărfuri streine toate!

Boroş-Ineul a fost, după Giula, cel mai însemnat oraş în comitatul Zarandului, opid cu fortăreaţă — *„opidum cum arce"*.

Numirea de „Boroş-Ineu" însă e cunoscută şi întrebuinţată numai din veacul al XVII-lea, dela principele Ardealului Georgiu Ràkoczy I, care în diploma nobilitară dată în 20 Iuniu 1643 locuitorilor Mihaiu şi Laurenţiu Tibath, îl numeşte *„arx nostra Boroş-Jenö"* — cetatea noastră Boroş-Ineu (1).

Ear' în vremile de mai nainte se numea *Ineu* (cum se numeşte şi astăzi în graiul poporului român) *Jenö* şi *Jenopolia*, numire, care se întrebuinţează până târziu în documentele publice.

Intr'un document din anul 1561 găsim o împărţire sau grupare a comunelor în comitatul Zarand după raionul a patru cetăţi sau fortăreţe existente, precum: *Giula*, *Ineul*, *Világos* şi *Dezna* cu arătarea numelor de comune care aparţin la fiecare cetate, sub titlul: a) *Pertinentiae arcis Gyula*; b) *Pertinentiae arcis Jenö*; c) *Pertinentiae arcis Világos* şi d) *Pertinentiae arcis Dezna*. (2)

Comitatul Zarandului se întindea dela Brad pe valea Crişului-alb peste toată lunca până la Giula, care era graniţa extremă a Ardealului despre Ungaria proprie, cuprinzând 176 de comune după recensemântul din 1715. Giula înainte de 1715 nici când nu s'a ţinut de comitatul Bichiş ci totdeauna de comitatul Zarandului, care de fapt până la 1861 s'a numărat între părţile adnexate (partes adnexae) ale Transilvaniei, afară de cercurile Zarand şi Ineu, care în anul 1747 s'au incorporat la comitatul Aradului. (3)

(1) Ràcz Károly: A zaránd egyházmegye története, locul citat.

(2) Vezi: „Anno 1561. Registrum secundi subsidii Sacratissimae Caesareo-Regiae Maiestetis Ferdinandi I per florenum unum ac denarios decem exacti in Comitatibus Csanád, Zaránd ac Orod, per Egregium Stephanum Földváry dictatorem et exactorem" (Ràcz K. op. cit. p. 101). In acest registru comuna românească Şiria, de pildă, figurează sub chiar numirea aceasta: Siria.

(3) A se vedea statistica oficială: „Magyar statisztikai közlemények fasc. XII. Magyarország népessége a pragmatica sanctio korában" Budapest, 1896, pag. 28 şi 32.

Aşteaptă zile puţine
De vrei să vii după mine.

Iubeşte, mândră, iubeşte,
Iubeşte pe ori şi cine
Nu-'ţi fie gându la mine,
Că ţi-am spus eu mândră bine
Că cu năravele tale,
Vei dori buzele mele.

Acum mândră, sunt trei luni
De când mă porţi cu minciuni,
Cu minciuni copilăresci
Şi cu vorbe viclenesci,
Dar acum te-am prins de faţă
Strêngêndu-te altu'n braţe,
Şi te săruta'n obraz
Să-mi facă mie năcaz,
Mie nu-mi face năcaz
Ci pe tine de miraz.

Frunză verde din izlaz
Să şti mândră că te las,
Nu te las că eşti urîtă,
Ci te las că eşti bolândă
Că te văzui eu pe lună
Cu drăguţul tău de mână,
Şi vă văzui însărat
Pe-amêndoi la sărutat.

Şti tu mândră ce ţi-am spus
La cules de cucuruz,
Să porţi pană de colie
Se-'mi fi dragă numai mie,
Dar tu ai purtat şi brazi
Ca să placi la insuraţi,
Că 'nsuratu-i măreţ tare
Că iubeşte fată mare,
Te iubeşte şi te lasă
Şi te face fără casă.
Fă mândruţă ce voieşti
Ştiu bine că te căeşti!

Culese de *N. Minţa*, pedag.

Frunză verde de pe culme,
Mult mă necăjesc pe lume,
Că mândruţa m'a lăsat,
De când mă dusei soldat!

Mândră, mândruliţa mea!
Nu mă necăji aşa!
Dacă tu m'ai şi lăsat,
Tare nu m'am supărat!

Frunză verde trei alune,
Mai sunt mândre p'astă lume!
Şi mândruţe îmi găsesc,
Numa'n pace să trăiesc!

Frunzuliţă din părău,
Imi găsesc mândruţe eu,
De o parte frumoşică,
Iar de alta aurită!

Frunză verde de bujor,
N'oi peri până mă'nsor!
De doru mândruţelor, —
Lasă'l focului de dor!
C'aşai vrista de fecior.

Frunză verde de colic,
Găsitu-m'am mândruţă mie!
De o bate vîntu'n dos,
Umple lunca de miros!
De o bate vîntu'n faţă,
Umple lunca de dulceaţă!

Culese de *Dimitrie Fimea*, pedag.

(Din jurul Aradului.)

Bădişor, depărtişor,
Nu-mi trimite-atîta dor
Şi pe lună şi pe nor,
Şi pe gura tuturor.
Bădiţă vorbele mele
A mele vorbe şi-a tale
D-zeu le facă o floare,
O floare mirositoare
Să o pun la cingătoare
Unde inima mă doare.

*

Vai bădiţă, dragi ne-avem
Nu putem să ne lăsăm,
Că părinţii nu ne lasă,
Noi doi să ne facem casă.

*

Cine strică dragostile
Rupă-i dracu degetele,
Zacă'n sânge până 'n brâu
Şi-l mânce vermii de viu,
Aibă casa cucului
Şi odihna vêntului,
Că nici cucul n'are casă
Nici vîntul ţară aleasă.

*

Mândra mea cea de demult
Desfă, dragă, ce-ai făcut
Ce-ai făcut, n'ai făcut bine
Că-mi pun capul pentru tine.

*

Bade, bade, al meu drag
N'am făcut, iar să desfac
Ci-am făcut să-ţi fie drag
Că din urmă ţi-am luat
Şi pe mare l-am ţipat
Când a merge marea-în paşi,
Atunci bade să mă laşi
Când a merge marea 'n lin
Atunci să ne despărţim.

Culese de *I. Funariu*, preparand.

Când, după biruinţa reportată asupra Principelui Andrei Báthory la Şelimberg, în 1599, Mih iu Viteazul a ocupat Transilvania, comitatul Zarandului cu Ineul încă a ajuns sub stăpânirea lui. El figurează ca al şaselea între Principii Transilvaniei, cu titlul *Michael Vaivoda.* (1) Un cu tare *Francisc Vintey* petiţionează în 1601 Ianuarie 28 la Imperatul Rudolf II ca să-'i restitueasca averile din *Târnova*, lânga Ineu, confiscate de Mihaiu-Voda „care prin arme a cucerit Ardealul". (2)

În raportul ce-'l adresează cu datul de 12 Ianuarie 1601, după nefericita bătălie dela Mirişlău, şi-'l presentează în persoană Impăratului la Praga, Mihaiu se plânge de calamităţile şi răscoalele ce a avut a suferi trecând prin Transilvania: cum îndreptară din castrul *Deva* tunurile asupra lui şi întăritara pe soldaţii din Lipova şi din cetatea *Ineului* în contra lui. (3)

Ineul în timpurile vechi, pe lângă importanţa ce o avea din punct de vedere militar, a fost şi un însemnat centru cultural şi religios Aici exista în secolul XVI şi al XVII-lea o Episcopie ortodoxă română al căreia început este necunoscut. Ultimul Episcop de Ienopolea *Isaia Diacovici* în 1706 şi-a mutat reşedinţa la Arad. (4) Despre el se face menţiune în diploma Impăratului Leopold din 20 August 1691, dată Archiepiscopului Arseniu Csernovich, în care se vorbeşte de intervenţiunea episcopului Ienopolitan Isaia Diacovici — *per... Episcopum Ienopolitanum, Isaiam Diakovich* — în favorul Sârbilor refugiaţi dinaintea Turcilor. (5) Incetând episcopia Ienopolei, titlul ei a trecut la episcopii Aradului, cari îl întrebuinţează şi astăzi în titulatura lor canonică de episcopi ai *Aradului, Orazi-mari, Ienopolei* ete. . . . Episcopii Ienopolei câte-odată se numeau Archiepiscopi şi Metropoliţi, precum se vede şi din următoarea însemnare, care am găsit'o pe Căzania din 1699, proprietatea bisericei din Cinteiu:

„Aceasta carte ce se numeşte Sfânta Scriptură e a Domnului *Mitropolit al Boroş-Ineului Ioanichie Martinovici*: şi am scris eu Ierodiaconul Sofronie, la anul dela naşterea lui Christos 1718, în Măderat, în 6 Octomvrie"

Intre predecesorii lui Isaia Diacovici în scaunul episcopesc al Ienopolei au fost mai mulţi membrii din familia Metropolitului Ardealului *Sava Brancovici*. Insuş el, Metropolitul Sava, care mai înainte a fost protopresbiter în *Ineu*, ca şi fratele său Georgiu Brancovici istoriograful şi despotul Sârbilor, aici a văzut maiîntâiu lumina zilei; amândoi bărbaţi ilustri, cel dintâiu mare Archiereu al biserici ortodoxe romăne, al doilea celebru istoric şi diplomat iscusit, căruia Impăratul Leopold i-a conferit în 1683 rangul de baron, ear în 1688 demnitatea de conte al Ungariei (1)

V. Mangra.

1) „Haramas kistükör". Pozsony. 1803. pg. 192.

2) „Humiliter suplicio me in Comitatu de Zarand bona quaedam in possesione habuise Ternova vocata, sed postquam Michael Woyvoda Transylvaniam armis superaverit, etiam me possessione illorum exutum ac privatum fuisse"... [Eud. Hurmuzaki: Documente privitoare la Istoria Rom. vol. IV. pg. 238]

3) „Ex castro Deva in Transylvania tormenta in me direxerunt . . . milites Lippenses, et arcis Jenö insecuti sunt . . . [Hurmuzaki. Docum, priv la ist, Rom, vol, IV, pg, 286]

4) Rácz: op. cit. pag. 97.

5) A se vede diploma la Szalay L.: „A magyarországi szerb telepek." Pest. 1861 pag. 131.

Dela Sate.

Din Toracul-mare.

16/27 Febr. a. c.

In aceeaşi zi am primit următoarele două scrisori:

(I) E prea deasă plânsoarea, că poporul nu pune mult preţ pe şcoală. Faţă de aceasta, şcoala nu mai poate astăzi răspunde, decât numai cu fapte, şi nu se poate nici presupune, ca să existe om între credincioşii nostri, căruia să nu 'i placă înaintarea. Poporul vrea fapte, şi caută să vadă ce se ajunge prin denariul ce-'l dă pentru şcoală.

Ştiind, că între obiectele de învăţământ, se cuprinde şi „Cantul" cu scop de a desvolta şi cultiva la şcolari auzul pentru tonuri, şi a le nobilita simţământul ca să se poată împărtăşi activi la cultul divin, — are să se propună şcolarilor şi cântarea bisericească pentru cultivarea religioasă-morală, care constă din răspunsurile dela s. liturghie, după-cum este prescris în planul de învăţământ, aprobat de ven. consistor rom. ort. diecesan. Şi având subscrisul în vedere susexpusele îndatoriri, m'am nisuit a-'mi împlini conştienţios datorinţa propunând cântarea bisericească, înfiinţând un cor de şcolari în „duet".

Cu mult regret însă trebue să revin, şi să amintesc şi eu, — cu permisiunea D-voastră, d-le redactor — pe calea jurnalisticei, că unii dintre cei chemaţi, înv. I. Raşa şi preotul Iosif Secoşan, pe cari îi cunoaşte onor. public din un răspuns al membrilor comit. par. publicat în Nrul. 30 al „Tribunei Poporului" din a. c. au pus şi pun zilnic pedeci corului de şcolari, prin tot felul de apucături, desconsiderând ori-ce dispusiţiuni privitoare la afacerea corului de şcolari, nepermiţând corului de şcolari a cânta. Se vede că dinşii au uitat şi de cuvintele blânde ale Mântuitorului: „Lăsaţi pruncii să vină la mine, şi nu-'i opriţi pe ei, că unora ca acestora este împărăţia lui Dumnezeu".

Şi în privinţa cântărilor de strană nu stăm mai bine. Nici oaspeţilor străini, — fie învăţători, candidaţi la preoţie, inteligenţi, ţărani-cântăreţi — nu le permite a cânta în strană nici măcar o stichiră.

P. Avrămuţ, înv.

*

(II) Numiţii corespondenţi îşi permit a-'mi atribui mie causa gâlcevelor şi neînţelegerilor prin înfiinţarea corului bărbătesc ceea ce din parte-mi le declar de nişte minciuni infame isvorîte din scrintiţii creeri ai fratelui Avrămuţ, dovedindu-vă prin următoarele:

In comuna noastră s'au mai înfiinţat, înainte de corul ce există încă alte trei coruri bisericeşti, cari toate s'au desfiinţat prin prea marea închipuire a col. Avramuţi care ca învăţător aşanumit „dascălul mare" nu a putut vedea cu ochi buni conducerea corului prin învăţătorul dela şcoala primă.

Al treilea cor s'a înfiinţat la iniţiativa noastră a învăţătorimei şi a on. preoţimi locale, pe când încă voiam şi era înţelegerea ca eu să încep cu instruarea, care înţelegere durere nu a durat mai mult decât o jumătate oră, căci venind acasă şi suflându-i găina la urechi ceea-ce sunt constrîns să o mărturisesc că la dînsul găina cântă în casă şi nu cocoşul, contra voinţei mele s'a adresat la Chiseteu crezând că notele se mâncă cu lingura şi le va putea însuşi în trei luni, dar' vai amar s'a înşelat căci corul înfiinţat de conducătorii din Chiseteu a cântat până ce a fost conducător cu dinşii, cât ce însă s'a depărtat din comună ducând cu sine frumoasa sumă de 99 fl aflară de viptul a 15 fl. pe lună, nici corul nu a fost în stare de a mai cânta.

In anul 1895 la îndemnul onoratei preoţimi locale, a reînfiinţat corul instruat prin cond. din Chiseteu, instruându-i o liturghiă cu totului nouă ceea-ce văzând col. Avrămuţi că treaba merge binişor, după-ce deja am cântat în biserică corul condus prin mine, telegrafice s'a adresat la Chiseteu spre a 'i-se trimite un conducător, dară şi atunci amar s'a înşelat căci părintele Sepeţan tot telegrafice îi răspunde că luând la cunoştinţă activitatea corului condus prin mine, nu află de lipsă trimiterea conducătorului. De atunci încoaci s'a folosit de tot felul de mijloace murdare spre a desfiinţa corul, ce există descriindu-mă de răsvrătitor şi câte toate.

Poftiţi deci a judeca pe cel culpabil.

Laudă osteniala şi zelul col. Avrămuţ pentru instruarea alor 20 de cântăreţi de strană. — Prea bucuros o fac şi eu pe o sumă de 200 fl. căci de pomană nu a învăţat pe nime, dară în fine nu ştiu ce poate fi causa că dintre cei instruaţi de dînsul cea mai mare parte au trecut la mine văetându-se că 'i-au plătit toată taxa de 10 fl. şi nu voeşte să-'i înveţe Irmoasele.

Zic mai departe că am înfiinţat corul pentru interes egoistic, seducând chiar şi pe ven. cons. etc.

Intreb eu pe cinstiţii corespondenţi că oare unde le-a fost urechile, când au cetit „Inventarul bisericii" în şedinţa com. şi a sinodului par. când au fost dinşii cu toţii presenţi, căci până de present încă în tot anul s'au indus în inventar atât banii disp. cât şi valoarea în realităţi, şi stă la dispoziţia ori-cărui membru de comit. socoţile corului spre revisiune, dovedind toate posiţiile atât a venitelor cât şi a speselor cu cvitanţi originale până la cel din urmă cruceer.

Afirmă mai departe că Avrămuţ ar fi stăruit la introducerea mea în post.

Din parte-mi zic, să apere Dumnezeu pe toată lumea de un astfel de verme neadorait, care s'a arătat la alegerea mea cel mai mare contrar.

Mă mir numai de L. Negru ca corespondent cum poate afirma aşaceva când chiar dînsul contra partidei lui Avrămuţ a mers în deputaţiune la ven. cons. pentru întărirea mea. De aci deduc cât de bine vor fi înţeles corespondenţii conceptul lui Avrămuţ.

Desmint dinşii că Avrămuţ nu ar fi desbrăcat pruncii ministranţi.

E adevăr, că dînsul nu a pus mâna pe ei să-'i desbrace, dar' a demandat printr'un şcolar ca să se desbrace, ceea-ce s'a şi întâmplat, când apoi crîsnicul a scos stiharele pe strană toţi şcolarii au fugit afară din biserică, — dar' şi aceea trebue să vi-o mărturisesc, că la actul întâmplat cu desbrăcarea şcolarilor, corespondenţii nici nu erau de faţă dintre cari amintesc pe L. Miat şi Georghe Rosa, cel din urmă ca cărăuş comunal era absent chiar de acasă, necum să mai fi fost şi la biserică. Pentru adevăr, curios lucru.

Toracul-mare, la 17 Febr. 1898.

Cu distinsă stimă:

Iuliu Raşa,
învăţător.

(1) Szalay L.: „A magyarországi szerb telepek." Pest, 1861., pag 19.

BANCA „VICTORIA"

Raportul Direcţiunii.

Domnilor acţionari!

Avem onoare a vă presenta raportul asupra anului de gestiune 1897, cu care se închee un deceniu din vieaţa institutului.

Totodată la această ocasiune, pe lângă conspectul operaţiunilor din anul trecut, vă înfăţişem un tablou asupra situaţiunei tuturor operaţiunilor şi afacerilor institutului în decursul acestor zece ani de activitate.

Acest tablou comparativ justifică prin sine, mai presus de ori-ce vorbe: necesitatea întemeierii şi foloasele ce le-a adus institutul în cercul seu de activitate pe terenul de desvoltare şi de ajutor al comerciului, industriei şi mai presus de toate pe terenul economiei, şi totodată principalminte pe terenul de încuragiare şi desvoltare a sentimentului de păstrare, care până aci, mai ales la poporul nostru era atât de puţin desvoltat şi cultivat.

Tot acest tablou dovedeşte în mod incontestabil şi măsura în care au crescut fondurile şi toate afacerile precum şi progresul constant, ce 'l-a făcut institutul în toate direcţiunile dela înfiinţarea sa şi până astăzi.

Tot din acest incident, pentru eternisarea numelui lor, direcţiunea a lăsat se facă şi a aşezat aci în acest local un tablou al fundatorilor institutului, în semn de recunoştinţă şi de pietate.

Revenind la operaţiunile şi activitatea noastră din anul trecut, mai înainte de toate suntem siliţi să relevăm principalminte recolta peste măsura slabă din acest an şi neajunsurile, ce au urmat de aci mai vîrtos pentru clientela noastră, carea constă în cea mai mare parte din agricultori.

Este natural, că aceasta situaţiune nu a putut rămânea fără efect păgubitor şi asupra afacerilor şi a progresului institutului nostru; de altă parte însă pe lângă toate reservele ce 'ni-s'au impus, chiar prin această stare nefavorabilă de lucruri, direcţiunea pe lângă cuvenita garanţă şi de astădată a făcut tot posibilul pentru ajutorarea numeroasei sale clientele.

Pe lângă toate acestea şi în anul expirat, toate afacerile şi în deosebi circulaţiunea, fondurile şi veniturile institutului au crescut în măsură constantă; în particular s'au înmulţit afacerile de escompt, crescând în acest an numărul acceptelor escomptate la cifra de preste 32000 faţă cu 26000 din anul trecut.

In legătură cu aceasta şi pe lângă tot progresul făcut şi în operaţiuni şi în venite, direcţiunea având în vedere interesele mari şi viitorul institutului, nu poate se vă propună nici de astădată urcarea dividendei, pentru-că suntem necontenit animaţi de dorinţa, ca să sporească fondurile institutului şi îndeosebi fondul de reservă, care este temelia cea mai solidă a progresului şi a creditului seu.

Această tendenţă de sporire a fondurilor acţionarilor se manifestă prin faptul, că la finea anului 1897 fondul de reservă a crescut la cifra de fl. 105467. 35 cr., ear' fondul de pensiuni la *fl* 10814.25 cr., şi în fine fondul special de reservă, cu toate că din acesta în decursul anului s'au descris şi s'au acoperit fl. 1000 43 cr., pretensiuni dubioase la finea anului a fost fl. 1433.57 cr. total fl. 117.715,16 cruceri.

Tot din acest motiv Vă propunem şi rugăm se dotaţi şi de astă-dată în măsura extraordinară şi fondul de reservă general şi fondul de reservă special şi în fine şi fondul de pensiuni în sensul propunerilor noastre pentru împărţirea profitului curat, aceste propuneri primite, fondul de reservă general se va urca la suma de fl. 114,778.09 cr., fondul special de

reservă la fl., 4433.57 cr., ear' fondul de pensiuni la suma de fl. 12974.43 cr., representând astfel toate aceste fonduri laolaltă suma de fl. 132186.09 cr.

După aceste cu profundă întristare Vĕ aducem la cunoştinţă încetarea din viaţă a zelosului şi neuitatului Aurel Suciu, fundator, fost membru în direcţiune şi mai pe urmă advocat al institutului şi relevând deosebitele sale merite şi serviciile ce le-a adus institutului dela întemeierea sa, în semn de recunoştinţă şi de pietate, Vĕ rugăm să troceţi la protocol adăucile noastre condolenţe pentru perderea sa.

Vĕ raportăm că în anul acesta expiră mandatul domnului Ignatie Papp, membru în direcţiune, precum şi mandatul comitetului de supraveghiere, şi totodată în sensul §§-lor 33 şi 50 din statute Vĕ propunem să alegeţi un membru în direcţiune şi întreg comitetul de supraveghiere.

In privinţa operaţiunilor din anul trecut, avem onoare a Vĕ presenta următorul conspect:

I. **Depuneri.**

Starea la 31 Dec. 1896 .	fl.	1.073169.23
In 1897 s'au depus	„	737199 54
Total	fl.	1810368.77
S'au ridicat	„	686485 51
Starea la 31 Dec. 1897 .	fl.	1123.883.26

II. **Escompt.**

Portofoliu la 31 Dec. 1896	fl.	1.067631.95
In 1897 s'au escomptat .	„	4653059.49
Total	fl.	5720691.44
S'au achitat	„	4695780.62
Starea la 31 Dec. 1897 .	fl.	1024910.82

III. **Hipoteca.**

Starea la 31 Dec. 1896 .	fl.	322102.—
In 1897 s'au acordat . . .	„	102831.—
Total	fl.	424933.—
S'au achitat 1897	„	51422.60
Starea la 31 Dec. 1897 .	fl.	373510.40

IV. **Lombard.**

La 31 Decemvrie 1896 . .	fl.	10859.—
In 1897 s'au acordat . . .	„	25730.—
Total	fl.	36589.—
S'au achitat	„	11982.—
Starea la 31 Dec. 1897 .	fl.	24607.—

V. **Circulaţiunea cassei.**

Cassa la 31 Dec. 1896 . .	fl.	42063.57
In 1897 a intrat	„	6832558.75
Total	fl.	6874622.32
Au ieşit	„	6833972.56
Starea la 31 Dec. 1897 .	fl.	40649.76

Totale circulaţiune: fl. **17.421 242.79 cr.**

Din acestea şi din bilanţ se constată că în anul trecut suma activelor a crescut cu fl. 70,082 46 cr., venitul brut cu fl. 17029 93 cr.

Pe basa aceasta şi în sensul §-lui 56 din statute, vĕ propunem şi rugăm să primiţi următorul proiect pentru distribuirea profitului curat din anul 1897:

Din profitul de.	fl.	52243 63 cr.	
I se dau 5% dividendă.	„	15000 — „	
Restul de	fl.	37243 63 cr.	
II Se împarte. :			
1. 25% fondului de res. .	fl.	9310 75 cr.	
2. 10% tant. direcţiunei . . .	„	3724 36 „	
3. 3% directorului exec . .	„	1117 31 „	
4. 2% tant. com. de supr .	„	744 87 „	
5. 2% tant. funcţionarilor .	„	744 87 „	fl. 15642.16
Restul de			fl. 21601.47
III. Se împarte:			
1. 3% supradiv. acţionarii .	fl.	9000 — cr.	
2. Dotarea fond. de pens .	„	2160 15 „	
3. Remuneraţiunea funcţion.	„	12 0 — „	
4. Pentru sc. fil. cult. la disp. direcţiunei. . .	„	2000 — „	
5. Fond. sp. . de reservă. . . .	„	3000 —	fl. 17360. 15
Restul de			fl. 4241. 32

IV. Se transpune în contul profitului anului 1898.

Vĕ rugăm deci să fixaţi dividenda pe anul 1897 cu 8% rĕscumperându-se astfel cuponul nr. 10 cu fl. 8 imediat după adunarea generală.

In fine presentându-Vĕ separat conturile încheiate la 31 Decemvrie 1897, ascultând şi raportul comitetului de supraveghiere:

Vĕ rugăm să primiţi şi aprobaţi raportul de faţă;

Să aprobaţi bilanţul încheiat la 31 Decemvrie 1897;

Să primiţi propunerile noastre relative la împărţirea profitului curat precum şi toate celelalte propuneri din raport;

Să decideţi asupra obiectelor puse la ordinea zilei şi în fine

Să binevoiţi a da absolutor direcţiunei şi comitetului de supraveghiere pe anul 1897.

Arad, 27 Febr. 1898 st. n.

Direcţiunea institutului.

Foamea 'i-a resculat!

Săraca poporaţiune a celei mai bogate insule europene, a Siciliei, earăşi e revoltată.

Insula deşi bogată sunt rari anii buni, ear' anul trecut fiind şi acolo mai slab, poporaţiunea a ajuns în mare lipsă, şi cu date de 23 Febr. să telegrafiază, că în oraşul *Troina*, marea mulţime de popor plugar lipsit. s'a resculat de foame, dând năvală în oraş asupra locurilor unde credea că poate găsi ceva.

A trebuit să intervie miliţia spre a face ordine. Dar' oamenii flămânzi nu se spărie nici de gura puştii. Aşa soldaţi au fost siliţi să tragă în mulţime, lăsând *morţi* pe loc vre-o 5 resvrătiţi ear' un mare număr răniţi. Dar' şi comisarul de gendarmi Baccorfioni a fost rănit de moarte.

Oraşul are-o 15,000 locuitori.

E temere ca revoluţia să nu se lăţască şi să nu devie generală.

Căci nu numai în acest oraş, nici nu numai în Sicilia, dar' în Italia întreagă, poporul duce o grozavă lipsă de bucate. Pânea s'a scumpit grozav. Şi, ce e mai dureros, că poporul nu are unde căpăta ceva de lucru.

Prefecţii într'una sunt siliţi să deie raporte că e: rĕu aici, e rĕu dincolo şi primejdie şi teamă. Ear' guvernul nu are putere să ajuture.

Până acum au fost deja mai multe isbucniri. In 10 Ian. de pildă, poporul din comuna Girgenti s'a fost resculat contra domnului seu înconjurându-'i palatul şi strigând:

„Pâne şi lucru!"

Gendarmii au descărcat armele şi poporul s'a liniştit. Apoi a isbucnit în alte şi ear' alte părţi.

Acum în oraşul numit. Şi ce e mai primejdios că la vestea revoltei, s'au pornit şi satele din jur şi vin năvală în oraş.

Ordinaţiunile nouĕ de limbă

(Partidele şi presa.)

Partidul *german progresist*, judecă ordinaţiunile *foarte rece şi reservat*. Zice că nu poate încă să-'şi dee părerea asupra lor, dar toţi vĕd întrânsele satisfăcută o pretensiune a germanilor, întrucât în Bohemia e recunoscut şi un teritoriu curat german, ceea-ce Cehii tăgăduiau până aci. In nouĕle ordinaţiuni, zic ziarele numitului partid, e mult spiritul lui Badeni şi puţin al lui Gautsch.

Partidul *naţional-german* şi ziarele sale declară cu hotărîre, *că pe ei nu-'i mulţumesc deloc ordinaţiunile*, şi că ei vor pretinde cu îndârjire ce au pretins şi faţă de ordinaţiunile lui Badeni: retragerea lor totală.

Comitetul *partidului ceh-tiner* care e deja întrunit în Viena, în ultima sa şedinţă s'a esprimat despre ordinaţiuni, că el *nu vede nici un defavor* în împărţirea ţerii în teritorii cehe, germane şi mixte. Din contră, în felul de arangeament al folosirii limbilor prin provinciile cehe şi mixte, vede un *progres* faţă de situaţia creată prin ordinaţiunile lui Badeni. Chiar şi cu decretarea ambelor limbi privitor la Moravia, Cehii tineri sunt mulţumiţi. Scădere află ei numai în aceea, că în Moravia nu să introduce limba cehă ca limbă de serviciu, mai departe îi nemulţumeşte hotărîrea privitor la oficialii financiar şi împrejurarea că în cauzele ce nu se pun în curgere de partide, ci din oficiu, e obligătoare „limba ţerii" respective.

Pe *Germanii din Bohemia*, ordinaţiunile *nu-'i mulţumesc deloc*! îndeosebi §-ii 8. 11 şi 12, cu ajutorul cărora teritoriile relativ pur germane, uşor pot fi prefăcute în mixte.

„Narodny Listy" apoi **„Hlas Naroda"** se reţin încă dela apreţiarea ordinaţiunilor.

„Politik" le primeşte *pătin amical.*

„Maghiari, la mare!"

— Din desbaterile Dietei. —

De mult Ungurii 'şi-au pus între altele de scop să-'şi întindă puterea lor şi — *pe mare*! Şi încă până departe — departe în Statele-Unite-Americane! Numai de le-a ajunge aţa!...

In şedinţa dela 7 Martie a Dietei ungureşti, Maghiarii ear' au plutit, în *idee*, câteva ore pe ape îndepărtate, pe corăbii măreţe duse sub stindard maghiar şi venind acasă abia pufăind de greutatea bogăţiilor ce aduc...

Venise adecă vorba despre inarticularea contractului încheiat cu „Societatea orientală de navigaţiune".

Contele *Ales Károlyi*, luând cuvêntul a declarat din capul locului, că nu primeşte proiectul de inarticulare. „Exportul nostru oriental e aşa de mic, a zis contele, că nu se plăteşte se aducem jertfe pentru el. *Şi aceste corăbii subvenţionate, vor promova mai ales exportul românesc.* Acest lucru l'a făcut şi „Societatea de navigaţiune fluvială şi maritimă" (ungurească), care a legat cartell cu „Societatea de navigaţiune Dunăreană", şi a importat cereale române în ţeară la noi!

„Azi când trebue să pertractăm cu Austria şi să încheiem ceva convenţie cu Austria, sau se va separa teritoriul vamal, trebue să ne gândim mai bine, ca să căutăm pieţe pe sama acelor articli de consum, cari stau azi sub sarcină de dare comună. *Intreprinderile dunărene nu corespund trebuinţelor intereselor producţiunii ungare.* Contele spune apoi că nu se poate de loc însufleţi nici pentru „Porţile de fer" nici pentru „Societatea de navigaţie fluvială şi maritimă" (maghiară), precum nici pentru societatea cu care se pertractează acum. *Să ne nizuim mai bine*, — zice el, — *cu productele noastre spre Apus* (nu spre — „Orient", cum să nizuesc aşa de tare majoritatea patrioţilor, ca şi cum „Orientul" ar fi încă să-'l „cucerească" chiar ei!..) Nu primeşte proiectul. Stânga extremă îl aproabă sgomotos.

Paul Kovács e pentru proiect, şi doreşte chiar să se întregească seria de căi de navigaţie, şi anume să se întregească cu încă una: cu *o linie maritimă* **dela Fiume la Statele-Unite americane**, care să servească transportarea marelui număr de emigranţi spre a-'i duce şi readuce în patrie.

Din acest punct de vedere a încheiat contractul.

Dar' această acţiune, spune ministrul, *nu stă singură, ci în legătură cu un şir lung de alte disposiţii, cari intenţionează ridicarea întregei comunicaţii orientale.*

Francisc Major e pentru proiect, căci mai ales de să introduce teritorul vamal independent, ceea-ce e foarte posibil, „trebue, zice, să ne întindem mult exportul nostru în Orient!"

Ministrul Daniel spune că scopul contractului contemplat e, să ne ridice mult exportul în Orient, căci *cea mai firească piaţă pentru productele brute ale ţerii, e Orientul.*

S ezice că *subvenţia e mare* zi societatea slabă. *Dar*, spune ministrul, *şi exportul nostru Oriental e slab, la ce să căutăm o societate mai tare?*

Proiectul a fost, după acestea primit în general.

La desbaterea specială, Lukacs si-a arătat regretul, că societăţiie acestea cu care contractează statul nu au personal exclusiv din cetăţeni *maghiari.*

Ministrul îl linişteşte zicând că îşi dă silinţa ca funcţionarii cetăţeni neungari s'ă *scadă* tot mai mult la aceste societăţi.

Bibliografie.

„Gramatica Română" *pentru învĕţămêntul secundar* de *Ioan Petran*, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta şi la administraţia „Tribuna Poporului."

*

„Abecedar ilustrat" compus pe basa principiilor pedagogice moderne de învĕţătorii: Iosif *Moldovan*, Nic *Ştefu*, Iuliu *Grofşoreun*, Nic. *Boscaiu* şi Petru *Vancu*. Preţul unui exemplar 20 cr. A se cere la administraţiunea „Trib. Pop".

*

Poesii de *Aurel Ciato*. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzênd 40 de poesii drăgălaşe atât prin gândirile, cât şi forma în care sunt turnate.

*

„Biblioteca Noastră" de sub direcţiunea dlui *Enea Hodoş* profesor în *Caransebeş* apare în fie care lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realităţi şi Visări", novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad", cerc. istorică. — Nr. 3. şi 4. G. Coşbuc, „Versuri şi Proză". — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese". — Nr. 6. N. Macovişteanu, „Dela Sate", piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoş, „Intocmai!" comedie.

*

„Istoria universală" pentru şcoalele secundare de *Vasilie Goldiş*, profesor. Volumul III. *Evul nou.* Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Braşov. 1897.

*

„Manual de Theologia Morală" de *Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu,* profesor la universitatea din Bucureşti. Tipografia „Cărţilor bisericeşti".

*

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I." Cuvêntări şi acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul II. 1881—1896. Ediţiunea Academiei Române. Bucureşti 1897.

*

„Litrgia Sfîntului Ioan Crisoustom", culeasă, aleasă şi întocmită pe basa melodiilor vechi bisericeşti, pentru corul şcolarilor pe două voci — sopran şi alt — de *Nicolae Stefu*, învĕţător în Arad. Se poate comanda dela autorul şi administraţiunea foii noastre.

*

„Jertfa Creştinilor". Comentar al liturgiilor bisericei greceşti, compus de *Dr. Victor Szmigelski.* Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Preaveneratului Ordinariat metropolitan de Alba-Julia şi Făgăraş. Blaj, 1897. tipografia seminarului archidiecesan. Editura autorului. Venitul curat va fi o contribuire la formarea unui fond provincial de salarisare a preoţilor şi învĕţătorilor.

NOUTĂȚI

Arad, Martie 11 n. 1898.

Dela Curte. Archiducesa *Stefania*, care numai ca prin minune a scăpat cu viața, este încă tot destul de greu; doctorii spun însă că primejdia e înlăturată. Mama archiducesei, regina Belgiei, nu va mai veni deci la Viena, după-cum fusese vorba nainte cu trei zile.

*

Noul comandant al corpului VII de armată (Temișoara), generalul *Schwitzer* 'și-a ocupat eri locul înalt, la care a fost numit de M. Sa Impĕratul.

*

Patrioți voinicoși! Nu vrem să identificăm nația maghiară, nici chiar pe Ungurii din Arad, cu vitejia dlui Dr. Kerènyi privitor la care publicăm azi, la loc deschis procesul verbal (ungurește) al martorilor, proces verbal din care reiese că un membru distins al societății maghiare aradane a provocat pe Români în cafenea; acolo a mâncat bătaie zdravănă, dar' a doua zi n'a trimis martori ci s'a lăudat numai că *el* ar fi bătut pe Români; unul din acestia, dl Stefan Rosvan, a trimis îndată secundanți; acestora voinicosul ungur le declarase însă că are cea mai perfectă stimă și că întru nimic n'a vătămat pe dl Rozvan. A numit martori numai când martorii români 'i-au spus că clientul lor afirmă sus și tare că a bătut pe Ungur. Va să zică *l'au silit* să numească martori. Și atunci ce se întâmplă? Când vine rîndul să se bată cu sabia, cum hotărîsă martorii *toți*, Ungurul își schimbă martorii și zice că nu se poate bate cu sabia, de oare-ce-l'ar fi durênd brațul. I-se dă un termen, până să-'i treacă durerea. Durerea era însă fără leac, era *frica*, așa că lucrurile ajung la un *juriu de arme*, să hotărască acesta cum să fie lupta: cu sabia sau cu pistolul?!...

Chiar în fața juriului Ungurul s'a purtat ciudat de tot: zice că se supune la judecată numai dacă s'ar hotărî pistolul (pentru-că glonțul de cele mai multe ori merge în vênt, dar' sabia trebue negreșit să taie în carne și os), și astfel afacerea s'a încheiat pentru el în chip nu se poate mai rușinos.

Ce vuet ar face ziarele ungurești când lucrul acesta 'i-s'ar fi întâmplat unui *Român*! Așa însă nici nu amintesc de „voinicosul" patriot ce se află între ei. Le e rușine și lor să mărturisească adevĕrul, care e nu se poate mai crud.

*

Alegerea din Curticiu, unde cu atâta însuflețire a fost ales dl Pr. Givulescu, ni-se spune, că va fi protestată de taica Moise, care amenință, că dacă nu se nimicește alegerea, trece cu ceata sa întreagă la „pocăiți". Consistorul nu va asculta însă de cei 43 votanți ai „Taichii", ci va avea în vedere sutele de voturi date dlui Givulescu.

*

„Revue encyclopedique" din Paris publică în numĕrul seu dela 5 Martie st. n., un articol asupra poesiei române.

Articolul e întovărășit de 14 ilustrațiuni foarte bine reușite representând pe cei trei poeți *Văcărescu*, pe *Heliade Rădulescu*, *Asachi*, *Alexandri*, *Eminescu*, *Vlahuță*, *Hajdĕu* și alții.

*

În aminţirea lui Biron. Se vestește din Londra că societatea Biron a hotărît să cumpere mărețul castel al împĕrătesei noastre „Achilleion", din insula Corfu (Grecia) pentru a organisa în el un azil de orfani ca monument național britanic în amintirea poetului Lord Byron.

*

Regina Angliei și răniții din India. D'abia își serbase regina Angliei jubileul pentru împlinirea a 60 de ani de domnie și au isbucnit rĕscoalele în India de nord-vest; e ca și cum un dușman ascuns, turbat de gelozie pentru gloria acestei suverane care stăpânește cinci sute de de milioane de ființe omenești, a voit să'i turbure ultimii ani de domnie. Multe roscoale au înăbușit englezii în marele lor imperiu care înconjură globul, însă cu rescoala afrizilor din India nu merge treaba așa lesne, din cauza terenului cu totul nefavorail pentru armatele engleze. Deja rĕscoala i-a costat mult sânge. O parte din răniți cari au familii în Anglia și cari, prin felul rănei lor n'ar mai putea să ia parte la luptă, sunt aduși la Londra și așezați în spitale. Regina Victoria se duce adese-ori de'i vizitează.

Regina e așa bĕtrână, în cât cu greu mai merge; ea e purtată pe un fotoliu cu roate prin salele spitalului. Dînsa e însoțită și ace ca pretutindeni de lacheul sĕu indian, cu turban.

*

Impĕratul Germaniei în primejdie de moarte. Wilhelm impĕratul Germaniei în zilele aceste, cât a stat la Hamburg și Brennerhaven, a fost în mare primejdie. Mergênd să visiteze în portul Brennerhaven ocorabie cuirasată, se reîntorcea de acolo cu un mic vaporaș, în urma cărui venia însă repede marele vapor „Seestern", îndreptat spre vaporașul imperial. Atunci căpitanul năiei a tras cu putere cârma și așa vaporul mare a trecut repede pe lângă vaporaș pe care dacă îl lovea în drum, desigur îl nimicea cu toți de pe dînsul. Impĕratul a privit primejdia ce-'l amenința cu mult sânge rece.

*

Hymen Dl Teodor Papp, teolog absolut, 'și-a fidanțat de fiitoare soție pe d-șoara Sofia Tamaș, gentila fiică a preotului din Alparea, Nicolau Tamaș.

*

† Constantin Stamati Ciurea, distinsul scritor român din Basarabia a încetat Duminecă noaptea din viață.

*

Inmormêntare. Mercuri s'a înmormântat în Arad soția fruntașului econom Ioan Raicu născută Iuliana Dobrău. A fost încă femee tinĕră, numai de 29 ani și a lăsat în jele mare 5 copii, pe soțul adânc întristat precum și numeroase rudenii. La înmormântare au slujit preoții Bodea și Vățian, care a ținut o cuvêntare ce a stors tuturor lacrimi Lume multă a petrecut la cele vecinice pe buna mamă și soția credincioasă.

*

Necrolog. Duminecă în 26 Febr. a. c., s'a celebrat înmormêntarea vĕd. *Salomia Ursulescu* reposată în 24 Febr. a. c., în etate de 63 ani, în comuna Cârpa. Fie-'i ținina ușoară!

*

„Faptă de laudă." Primim urmĕtoarele: La 8 l. c. dimineața între oarele 8 și 9 — din neprecauțiune s'a aprins casa unui locuitor din comuna Varadia.

Vestea aceasta a produs mare groază între locuitori, mai vêrtos că domnând pe timpul acela un vênt înfricoșat, ușor putea — de nu venia ajutor la timp — lua focul dimensiuni mai mari, lăsând în urma lui pe stradă fără mâncare și fără adăpost mai multe familii din această comună.

La stăruința zelosului și bravului vicenotar comunal O. Margan, care și de astădată și-a arătat iubirea și îngrijirea sa de soarta poporului în mijlocul căruia petrece, necruțind nici o osteneală: aleargă de grabă în toate părțile comunei, avisează locuitori și fără amânare grăbesc cu toții spre a da ajutor celui căzut jertfă focului, scăpându-l și pre dênsul de eventualele pagubi.

*

Memorii uimitoare. — Printe oameni mari cari au fost înzestrați cu o ținere de minte uimitoare, se citează:

Mithridate, care avea sub sceptrul seu două-zeci și două de națiuni diferite, le vorbea în limba lor și chema pe fie-care soldat cu numele lui.

Popa *Meneștrier*, iezuit, avea astfel de ținere de minte, în cât odată, în fața reginei Suediei, cineva scrise și rosti în fața lui trei sute de vorbe din cele mai ciudate, fără nici un înțeles, pe cari el le repetă într'aceeași ordine.

Seneca spune că-'și silise memoria într'atât, încât ajunsese să repete două mii de cuvinte fără șir, într'aceeași ordine în care fuseseră pronunțate.

*

120 familii de albine bine iernate în coșnițe simple și mobila se află spre vênzare la Iustin Iancu, preot în Otlaca.

*

Bibliografie. In București a apărut nr. 8 din 21 Febr. al interesantei reviste **„Moda Ilustrată"** cu următorul cuprins variat: Nr. 1 Toaletă de bal; nr. 2 învelitoare de umbrelă; nr. 3 o parte a învelitoarei nr. 2. nr. 4 paltonaș de copil; nr. 5 jiletcă de muslină; nr. 6 plastron de taftos; nr. 7 bandă pentru masă; nr. 8 mantilă de suroh; nr. 9 dantelă croșetată; nr. 10 spatele jachetă bluse; nr. 11 jachetă blusă de uostav negru; nr. 12 rochie de casă pentru femei tinere; nr. 13 costum de preumblare (fată) nr. 14 costum de preumblare (spatele).

Poșta redacției

Covăsînț. Vina neînțelegerilor ce s'au ivit în giurul afacerei murdare dintre preoții d-voastră o poartă v. consistor, care atâta silă de vreme a lăsat deschisă calea batjocurilor străine și a turburărilor din comună. Noi vĕ asigurăm, că nu ținem partea nimĕrui, ci dorim din toată inima să fie odată judecată treaba și să-'și iee cel pĕcătos osânda ear' în comună să se sălășluească eară pacea. De aceea apelăm de nou la ven. consistor să facă odată dreptate.

Din causă, că s'a îngrămădit multă materie, am fost siliți să amânăm publicarea părții istorice (Ioan Brătianu), precum și la partea economică interesantul studiu al dlui Bardoși despre păsările (galițe) de curte.

Mulțumitele publice mai multe la numĕr d'asemeni le vom publica în numerii viitori.

Vasile Cristin, Monostur. N'am primit nimic. Despre afacerile bune românești publicăm ori-ce cu plăcere.

i. m. Ievin. In numĕrul viitor.

Abo ent, *Coroiu.* Luăm la cunoștință că sunteți nemulțumiți de cantorul Stefan Uslea. Dacă înadevĕr face și vorbește astfel de lucruri, dați pâră la consistor. Ori poate că lucrurile se vor îndrepta și altfel. Dorim, ca și d-ta, ca așa să fie.

Abonent 1334. Nu poate fi primar.

Traian Buciu, Lugoj. Publicăm numai poporale.

I. G. în V. Va apare treptat în foaia noastră.

E. Câmpian, inv. în Agârbiciu. Noi am închis discuția. V'am dat și d-voastre, și celorlalți de două ori cuvêntul. Înțelegeți că a mai urma înainte, e a abusa de pacienta publicului, pe care nu-'l poate interesa cearta — luni de zile — între frați. Și apoi cu cât „discuția" ar urma, cu atât lucrurile s'ar învenina. Să fie pace, mai ales că d-ta ești deplin rehabilitat.

Cursul pieței de sĕptĕmână din Arad.

Grâul de frunte	fl.	11.20	până	12.20
„ „ rênd	„	11.30	„	11.40
Secara	„	8.10	„	8.20
Orzul	„	5.60	„	4.80
Ovĕsul	„	6.20	„	6.30
Cucuruzul	„	4.80	„	5.—

Prețul făinei:

Făină albă	Nr. 00	fl.	20.80
„ „	0	„	20.20
„ „	1	„	19.90
„ „	2	„	19.60
„ „	3	„	19.30
Făină pentru pâne	„ 4	„	19.—
„ „	„ 5	„	18.60
„ „	„ 6	„	18.40
„ „	„ 7	„	17.10
„ „	„ 7b	„	15.80
„ „	„ 8	„	11.80
Tărițe		„	4.30

Têrgurile din sĕptĕmâna viitoare.

1—7 Martie st. v.

Duminecă 1 Martie: Șomcuta, *2 Luni*: Orăștie 3 *Martie*: Dengheleag, Aletea, Cianadul Serb. *4 Mercuri*: Sighișoara, Ciuc-S.-Domocoș, Ernut *5 Joi*: Oradia-mare. *6 Vineri* Bălcaciu *7 Sâmbătă*: Agârbiciu, Apoldul mare, Mânăsturul-Unguresc, Paraid, Timișoara, Uzon, Vajda-Cămăraș, Dézna, Gyorok, Hodmezö-Vásàrhely, Muncaci și Pesta.

ULTIME STIRI

Tulburări socialiste.

Budapesta, 11 **Martie.**

La Bodrogköz socialiștii au vroit să scoată cu puterea din temniță pe câți-va tovarăși de ai lor. Colonelul Neuhold sosind însă la vreme acolo cu oștirea, a scos afară din comună pe socialiști, dintre cari 10 (căpetenii) au fost prinși și arestați.

Editor: **Aurel Popovici-Barcianu.**
Redactor responsabil: **Ioan Russu Șirianu.**

Loc deschis.

Tekintetes

Rozvàny István *ügyvédjelölt urnak*

Helyben.

Tisztelt barátunk!

Folyó hó 2-àn azon megbizást kaptuk Öntöl, hogy, mivel a vàrosban azon hirt terjesztik, mintha aznap a korai óràkban a „Hungaria"-ban Dr. Kerényi Béla ügyvéd tettleg bàntalmazta volna, kérjünk Dr. Kerényi Béla urtól ar ön nevében elégtètelt. Ezen megbizás folytàn megjelentünk még aznap délutàn Dr. Kerényi Béla ügyvéd ur irodàjàban és töle az Ön nevében elégtételt kértünk. Dr. Kerényi Béla ur erre kijelentette, hogy megbizottait megnevezendi és megàllapitottuk az összejövetel idejét és helyét. F. hó 3-àn délelött ½ 12 órakor jelentkeztek Dr. Kerényi Béla ur segédei: Stauber József és Tedeschi Victor urak és a Duffner-féle kàvéhàz egy külön helyiségében ezen becsületbeli ügyben tàrgyaltunk. Mi elöadtuk, hogy Önt Dr. Kerényi Bèla ur tettleg nem bàntalmazta, de elégtételt kér azért, mert azon hirt terjesztik róla, mintha Dr. Kerényi Béla ur önt tetteg bàntalmazta volna. Erre Dr. Kerényi Béla ur segédei kijelentették, hogy tényleg tettleges bàntalmazás történt és Dr. Keréyi Béla ur àllitja, hogy Önt insultàlta. Miutàn rövid eszmecsere utàn megàllapitottuk, hogy ezen becsületbeli ügy csak fegyveres elégtétel utjàn intézhetö el, — megàllapodtunk egyhangulag a fegyvernemben is, és pedig: kard, a végkimerülésig, has-bandage-al. Ezen megàllapodàsok létre jötte utàn Dr. Kerényi Béla ur megbizottai azon kérelmet terjesztették elö, hogy arra való tekintettel, miszerint Dr. Kerényi Béla ur jobb karjàn rheumatikus fàjdalmakat érez, a kard pàrbaj megvivàsàra adjunk neki 48 esetleg kétszer 48 orai halasztàst. Mi ezen halasztàsba feltètlenül belegyeeztünk.

Ezen megàllapodàs megtörténte utàn 26 óra mulva, vagyis F. hó 4 én délutàn 2 órakor, màrczius hó 3-àról keltezett levelet vettünk Stauber József és Tedeschi Viktor uraktól, amelyben èrtesitenek, hogy megbizàsukat Dr. Kerényi Béla ur kérelmére neki visszaadtàk. Két óràval késöbb levelet vettünk Dr. Kerényi Béla urtól is, a melyben felkér, hogy jelöljük meg a helyet és idöt, aḫol és amikor ujbol megnevezett segédeivel a felmerült becsületbeli ügyben tàrgyalhatnànk. Mi szóbelileg értesitettük Dr. Kerényi Béla urat, hogy mi Dr. Pop István ügyvéd iroda helyiségében rendelkezésére àllunk delutàn 6 órakor.

Hat órakor meg is jelentek Dr. Kerényi Béla ur megbizásából Lukácsy Lajos és Vizer Lajos ügyvéd urak és azon kijelentést tették, hogy miutàn megbizójuk a sér-

tett fél, a fegyvernem választási joga felü ket illeti és ebből kifolyólog ők a fegyvernemek közül a pisztolyt választják, amely választástól annál kevésbe hajlandók eltérni mert felüknek rheumatikus fájdalmai vannak. Mi Dr. Kerényi Béla ur segédei ezen kivánságával szemben kijelentettük, hogy miu án a fegyvernem tekintetében Dr. Kerényi Béla ur első izben megnevezett megbizottaival végleg megállapodtunk, ezen megállapodástól eltérni hajlandók nem vagyunk, azonban készek vagyunk a párbajvivást elhalasztani addig, a mig dr Kerényi Béla ur segédeivel megállapodásra nem juthattunk, — és mivel a fegyvernem megváltoztatása tekintetében, habár a mi álláspontunk határozott és végleges volt, — önnek a véleményét akartuk kikérni, a tárgyalást elhalasztottuk f. hó 5 ére délután 4 órára Lukácsy Lajos ügyvéd ur iroda helyiségében.

Miker ut közöltük önnel, hogy mit kivánnak Dr. Kerényi Béla ur segédei és mi volt a mi álláspontunk — ön kijelentette, hogy ha bár teljesen helyesli álláspontunkat ás azon határozott nézetünket, hogy a fegyvernem választászának kérdésére vissza nem térhetünk, miután az már befejezett tény, mégis felkért minket arra, hogy az ügyet fegyverbiróság elé vigyük és kijelentette, hogy ezen fegyverbiróság határozatának magát feltétlenül alá fogja vetni.

F. hó 5 én délután 5 órakor megjelentünk Lukácsy Lajos ügyvéd ur irodájában és pedig az ön részéről mi alulirottak, Dr. Kerényi Béla ur részéről Lukácsy Lajos és Avarffy Ferencz urak, utóbbi Kerényi Béla ur felkérése folytán, mint Vizer Lajos ur helyettese. A tárgyalás folyamán mi ragaszkodtunk a már megállapitatott fegyvernemhez, mig ellenben Dr. Kerényi Béla ur segédei a pisztoly fegyvernemhez ragaszkodtak és pedig kétszeri golyóváltással 25 lépésre 5 lépés avance-al. Miután megállapodásra nem jutottunk, egyertértöleg elhatároztuk az ügyet fegyverbirósághoz átteni.

A fegyverbiróság megalakult Robitsek Gusztáv ur Dr. Kerényi Béla ur részéről, Venter Gerő az ön részéről, a kik is elnökül felkérték Nachnebel Ödön urat. Az igy megalakult fegyverbiróság tárgyalást tüzött ki, marczius hó 6-ik napjának délutáni 4 órára. Nachnebel Ödön ur irodahelyiségében a felek megbizottjainak kihalgatása végett.

Pontban 4 órakor a kitüzött helyre megjelentünk, a hol együtt találtuk a fegyverbiróság tagjait. Nem sokára megjelent Lukácsy Lajos ügyvéd ur Dr. Kerényi Béla ur részéről. Miután az elnök ur felszólitására Lukács Lajos ur kijelentette, hogy megbizója nevében órvényesen nyilatkozhat, az elnök ur a felek hez azon kérdést intézte: hogy felvannak e hatalmazva felük nevében irásbelileg is kijelenteni, miszerint magukat a fegyverbiróság határozatának feltétlenül alávetik?

Mi az Ön nevében kijelentettük, hogy Ön a fegyverbiróság döntésének feltétlenül aláveti magát és azt irásbelileg is kiállithatjuk. Dr. Kerényi Béla ur részéről Lukácsy Lajos ur kijelentette, hogy csak azon esetre veti alá magát a fegyverbiróság döntésének, ha nem kardlal való viaskodásra örténik a döntés. Erre a fegyverbiróság egyhangulag kimondotta, hogy a döntésre és határozathozatalra magát ily körül a é nyek között, hivatottnak nem tartja, a mit mi tudomásul vettünk.

Mindezek folytán értesitjük Önt, igen tisztelt barátunk, hogy Ön ezen ügyben a lovagiasság szabályainak megfelelően járt el és ezen ügyet Önre nézve a lovagiasság szabályai értelmében befejezettnek kimondjuk.

Arad 1898 márczius hó 6 án delután 6 órakor.

Fogadja nagyra becsülésünk kifejezését.

Dr. Pop István s. k.
Dr. Popescu Tivadar s. k.

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 42 — „TRANSILVANIA"

ÎN SIBIIU.

asigurează pe lângă condițiunile cela mai favorabile:

1. **în contra pericolului de foc și explosiune**; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, producte de câmp, mobile etc;

2. **pe viața omului** în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în casul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri să dau, și oferte de asigurări sĕ primesc din comitatele: *Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal prin*

Agentura principală din Arad.

(Strada **Széchenyi Nr. 1,** casa dlui advocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Cel mai sensațional roman al literaturei moderne. În limba engleză s'a vîndut în cincizeci de mii de exemplare. Succes colosal. Tradus în toate limbile europene.

In românește de Afin dela Tuscia a apărut acum.

TRILBY

Prețul unuí exemplar: direct fl. 1 30. În librăriile din monarchie fl. 1.60. În România și străinătate 4 lei.

133 4—10 **Deposit general:**

Afin dela Tuscia, tipografia Uhrmann, Temesvàr Ungaria.

„Cassa de păstrare în Mercurea"

societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. **Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.**

2. **Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5½%.**

3. **Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.**

Permițând starea cassei, depunerile se resplătesc indată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reintoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea"

8—10 SOCIETATE PE ACȚII 121

Credit personal pe amortisație

Exoperez:

Împrumuturi ieftine pe amortisare

de mai mulți ani și fără cheltueli prealabile,

funcționarilor publ. și oficerilor cu leafă minimală de 900 fl.

(95) — 26 ori

cu rentă viageră de cel puțin 500 fl.

mai departe

Imprumuturi amortisaționale pe moșii și case la oraș

cu 4% 4½ și 5%

precum și amortisație corespunzĕtoare.

Convertesc imprumuturi cu camete mai mari.

La dorință anticipez spesele de intabulare.

Szücs F. Vilmos

Institut de împrumut pe imobile și moșii

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchényi.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia „Tribuna Poporului" Aurel Popovici-Barcianu în Arad.